

Informacija apie priimtą sprendimą dėl vėjo elektrinių parko įrengimo Kruonio HAE teritorijoje leistinumą poveikio aplinkai požūriui

1. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas – „Lietuvos energijos gamyba“, AB, reg. adresas: Elektrinės g. 21, LT-26108, Elektrėnai. Buveinės adresas: Žvejų g. 14, LT-09310, Vilnius, tel. (8 5) 278 2907, faks. (8 5) 278 2906, el. p. info@le.lt.

2. Poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas – UAB „DGE Baltic Soil and Environment“, Žolyno g. 3, LT-10208, Vilnius, tel. (8 5) 264 4304, faks. (8 5) 215 3784, el. p. info@dge.lt. UAB „Teisingi energetikos sprendimai“ K. Donelaičio g. 81, LT-44249, Kaunas, tel. +370 655 70743, el. p. inga@tes.lt.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas – vėjo elektrinių parko įrengimas Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės (toliau – HAE) teritorijoje.

Poveikio aplinkai vertinimas (toliau – PAV) atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – PAV įstatymas) 3 straipsnio 2 dalies 3 papunkčio nuostata, kai planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas gali daryti poveikį Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms ir institucija, atsakinga už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos – nustato, kad šis poveikis gali būti reikšmingas. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2015-09-21 raštu Nr. (4)-V3-1762(7.21) pateikė išvadą, kad šis poveikis gali būti reikšmingas.

4. Planuojamos ūkinės veiklos vieta

Kauno apskr., Kaišiadorių r. sav., Kruonio sen., Vaiguvos, Grėžieniškių ir Vekonių kaimų vietovės.

5. Planuojamos ūkinės veiklos (toliau - PŪV) aprašymas

Informacija apie planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) gretimybes.

PŪV vieta numatoma esamo 628 ha ploto Kruonio HAE sklypo ribose. Planuojamas vėjo elektrinių (toliau – VE) parkas numatomas išdėstyti dvejuose Kruonio HAE teritorijos, kurią valdo „Lietuvos energijos gamyba“, AB, plotuose, žemės sklypo kad. Nr. 4928/0007:77 ir kad. Nr. 4928/0007:76 dalyse, kurios yra neužstatytos ir kuriose nėra numatyta kitų objektų statyba. Kruonio HAE sklype, turinčiame valstybinės svarbos objekto apsaugos režimą, gyventojų nėra. PŪV gretimybėse esančios teritorijos apgyvendintos retai, vyrauja tarp miškų ir laukų išsibarstę pavienės sodybos. Artimiausias gyvenamasis namas yra apie 310 m atstumu nuo planuojamų VE teritorijos. Žemės sklypo (kad. Nr. 4928/0007:77) pagrindinė naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdai – susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos. Sklypo plotas: 496,0 ha, užstatyta teritorija - 149,7 ha, vandens telkinių plotas - 322,2 ha, kelių plotas - 15,7 ha, kitos žemės plotas - 8,4 ha. Sklypui nustatytos specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos. Žemės sklypo (kad. Nr. 4928/0007:76) pagrindinė naudojimo paskirtis – kita. Naudojimo būdai: pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos, susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos. Sklypo plotas: 132,0 ha: užstatyta teritorija - 109,9 ha, kelių plotas - 8,0 ha, vandens telkinių plotas - 1,9 ha, kitos žemės plotas - 12,2 ha. Sklypui nustatytos specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos.

Kruonio HAE teritorijoje, apie 135,7 ha plote, numatoma įrengti 9 arba 10 bendros iki 35 MW galios vėjo elektrinių parką. VE modelis ir kiti techniniai rodikliai (aukštis, galingumas ir kt. parametrai) PAV etape nėra žinomi, nes konkretus VE modelis bus pasirinktas atlikus viešuosius pirkimus. Priklausomai nuo pasirinkto jėgainės tipo, preliminari vienos VE instaliuota galia – 2,4-3,0 MW, tačiau neviršys 3 MW. Planuojama, kad metinis VE parke pagaminamos elektros energijos kiekis sieks apie 90 GWh.

Informacija apie planuojamą ūkinę veiklą.

PAV ataskaitoje poveikio aplinkai vertinimas atliktas pagal dvi PŪV užsakovo pateiktas vėjo jėginių išdėstymo PŪV teritorijoje vietų alternatyvas: alternatyva A – numatanti 10 VE vietų, alternatyva B – 9 VE. Atsižvelgiant į tai, kad PŪV teritorija ribojasi su Kauno marių regioniniu parku ir jame įsteigtomis Europos bendrijos svarbos „Natura 2000“ paukščių ir natūralių buveinių ir rūšių apsaugai svarbiomis teritorijomis, galimo neigiamo poveikio sumažinimas saugomų paukščių rūšims buvo svarbus kriterijus, lėmęs VE išdėstymą. VE išdėstymo vietos atitinka 2015-2016 m. atliktų ornitologinių tyrimų rekomendacijas. (siekiant jėgines atitraukti nuo vietų, patenkančių į paukščių, šikšnosparnių judėjimo kelius).

Planuojamų VE techninės charakteristikos (preliminarios): nominali galia – 2,4-3,0 MW; VE skaičius parke 9 – 10 vnt.; VE parko naudingumo koeficientas – 38,8 proc.; bokšto aukštis – 91-120 m; menčių skaičius – 3; mentės apsisukimai – 7,9-14,1 per min.; rotorius (sparnuotės) skersmuo – 101-117 m; bendras aukštis – 140-180 m; rotoriaus sukimosi plotas – 8007-10745 m²; mentės galo aukštis nuo žemės paviršiaus – 40-60 m; minimalus vėjo greitis – 3 m/s; vėjo greitis stabdymui – 25 m/s.

Pagrindinės vėjo jėginių dalys yra: vėjaratis (rotorius), greičių dėžė – reduktorius, generatorius, gaubtas (gondola) ir bokštas. Vėjo energijos kiekis, tenkantis erdvėje besisukančių menčių užimamam plotui, panaudojamas 25–48 %. Vėjo elektrinių rotorius gali sukintis kintamu arba pastoviu greičiu. VE, kurių rotorius sukasi kintamu greičiu, gali geriau panaudoti vėjo energiją. Tačiau tokios jėginės pajungimo į elektros tinklo sistemą schema yra sudėtingesnė, nes reikalingi srovės svyravimus balansuojantys įrenginiai. Kai vėjo jėginės rotorius, pučiant skirtingo greičio vėjui, turi sukintis pastoviu greičiu, naudojamos įvairios reguliavimo sistemos: keičiamas rotoriaus menčių pasisukimo kampas – jos pasukamos taip, kad keistųsi vėjo poveikio kampas, o taip pat mechaniniai ir aerodinaminiai stabdymo įrenginiai. VE veikia automatiškai. Programuojamas loginis valdiklis nuolat stebi veiklos parametrus ir, naudojant įvairius daviklius, palygina faktinius dydžius su nustatytais vertėmis, perduoda valdymo signalus VE komponentams. Veikimo parametrai apibrėžti gamintojo ir pritaikyti prie konkrečios įrengimo vietos. Kai nėra vėjo, darbo kontrolės sistemos lieka budėjimo režime. Visos kitos darbinės sistemos būna išjungtos, rotorius lieka laisvame režime. Kai pasiekiamas minimalus darbinis vėjo greitis, VE nustatoma į pasiruošimo darbui režimą, sureguliuoja kryptis ir rotoriaus menčių pasisukimas statmenai į vėją. Kai pasiekiamas optimalus jėginės modeliui vėjo greitis, generatorius prijungiamas prie elektros tinklo ir VE gamina elektros energiją. Esant mažam vėjo greičiui, VE mentės priima visą jo apkrovą. Didėjant vėjo greičiui, apsisukimų valdymo sistema pakeičia menčių nustatymo kampą taip, kad sukimosi greitis būtų vienodas ir energijos generavimo galia išliktų pastovi. Krypties nustatymo sistema užtikrina, kad jėginė visada orientuota į vėjo srautą. Vėjo energiją į elektros energiją konvertuoja asinchroninis generatorius. Kai techniniai vėjo apkrovos parametrai, susiję su VE konstrukcijos ir sistemų saugumu, yra viršijami, jėginė išjungiamas. VE įmontuota apsaugos nuo žaibo įranga, gondolos išorėje - vėjo greičio matuoklis-anemometras.

Pagaminta elektros energija nuo generatoriaus bokšte įmontuotais ir lauko požeminiais kabeliais per apskaitos įrenginius bus perduodama į bendrą VE parkui įtampą aukštinančią transformatorinę pastotę. Atsižvelgiant į vertinimo rezultatus bei patikslinus skaičiavimus, gali būti projektuojamos dvi transformatorinės pastotės. Lyginant su kitais šalyje veikiančiais ar numatomais VE parkais, planuojamas Kruonio VE parkas prisijungimo techniniu požiūriu yra itin dėkingoje situacijoje, kadangi šiuo atveju prisijungimo vieta/vietos yra prie Kruonio HAE transformatorių 330/110/10 pastotės. Tokiu būdu nesukeliama papildoma apkrova elektros perdavimo linijų tinkle. Esant poreikiui, gali būti panaudotos planuojamų duomenų centrų veiklai numatytos naujos „LITGRID“ AB pastotės. VE transformatorių aikštelės ir prisijungimo vietos prie esamų elektros tinklų bus nustatytos statybos projekte.

PAV ataskaitoje buvo nagrinėjama pasaulyje pripažintų, Lietuvos rinkoje jau dirbančių, gamintojų VE tipų statybos galimybė, remiantis teritorijos vėjo išteklių ypatumais, jėginių techniniais ir ekonominiais rodikliais. Planuojamų VE techniniai duomenys vertinimui grindžiami

naudojama Lietuvos rinkoje prieinama pažangiausia technologija. PŪV triukšmo lygiui, šešėliavimui įvertinti buvo vadovaujama Lietuvos teisės aktų reikalavimais ir kitų šalių praktika, jautrių veiklai faunos rūšių tyrimams – natūriniai bei instrumentiniai stebėjimai, kitiems komponentams taikyta kokybinė lyginamoji analizė ir atitiktis teisės aktams.

PŪV poveikis paviršiniam ir požeminiam vandeniui, žemės gelmėms, dirvožemiui.

PŪV teritorijos inžinierinės – geologinės sąlygos palankios VE įrengimui. VE pamatų statyba neturės poveikio gruntinio ir tarp sluoksninio požeminio vandens režimui. VE statyba ir eksploatacija neturės reikšmingo poveikio paviršinių gruntų ir požeminio vandens kokybei.

Planuojama VE parko teritorija trumpame ruože šiaurinėje dalyje ribojasi su Kauno marių ir Kruonio HAE reversinio kanalo atkarpa bei su dirbtiniu viršutinio baseino vandens telkiniu, o vidinėje dalyje įsiterpia apie 1 ha ploto užpelkėjęs sekclus nepratekamas vandens telkinys – buvusio karjero ir grunto sąvartų liekana. Šiaurinė teritorijos dalis ir VE Nr. 8, 9 patenka į teritorijų planavimo dokumentais nustatytą Nemuno (Kauno marių) 500 m apsaugos zoną. Sureguliuota Pakapinio upelio atkarpa kertama pralaida vietiniame kelyje šalia viršutinio HAE baseino, bet ši ir kitos planuojamos VE vietos į vandens telkinių pakrantės apsaugos juostas nepatenka.

VE technologija nenaudoja vandens išteklių, gamybinės nuotekos nesusidaro. Statybos vietos išdėstytos saugiu atstumu nuo vandens telkinių. Eksploatacijos metu VE aikštelių aplinkoje susidaro neužterštas kritulių vanduo. PŪV reikšmingas poveikis paviršiniam ir požeminiam vandeniui nenumatomas.

PAV ataskaitoje nurodyta, kad žemės darbų ir VE statybos metu būtina laikytis Lietuvos Respublikos Saugomų teritorijų įstatymo, Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ reikalavimų, nerengti motorinių transporto priemonių laikymo ir stovėjimo vietų arčiau kaip 25 metrai iki vandens telkinio kranto. Lietingu metu statybvietėje susikaupęs kritulių vanduo gali būti surenkamas laikinuose rezervuaruose ir infiltruojamas į gruntą.

PŪV teritorijoje dirvožemio danga atsikuria ar dirbtinai atkurta ant Kruonio HAE statybos metu suformuotų gruntų. Kitos pagrindinės žemės naudojimo paskirties (infrastruktūros) teritorijoje VE parko statybos metu dirvožemio danga, atsižvelgiant į pažeistų plotų apimtį, nebus reikšmingai paveikta. Įgyvendinus rekultivacijos priemones, pažeisti plotai bus atkurti, apželdinti ir atliks geoekologinės pusiausvyros palaikymo funkciją.

PŪV poveikis kraštovaizdžiui.

Įvertinus Kruonio HAE teritorijos, jos apylinkių kraštovaizdžio pobūdį ir jautrumą PŪV, nustatyta, kad jau technogeniškai pakeistas energetinio komplekso kraštovaizdis nepatirs reikšmingo neigiamo poveikio dėl VE parko statinių įrengimo. Stebint iš RP Dovainonių, Arlaviškių regyklų, dalis VE bus ryškūs pirmojo plano dominantai Nemuno paslėnio kraštovaizdyje, išdėstytų už saugomos teritorijos ribų, dalis – antrojo plano kraštovaizdžio elementai. Iš „Kadagių slėnio“ apžvalgos aikštelės PŪV teritoriją užstoja pakrančių miškai. Vizualinei taršai jautrios artimoje aplinkoje esančio Kauno marių RP kraštovaizdžio draustinių erdvės nebus reikšmingai paveiktos dėl reljefo ir miškų sudaromo vertikalios uždarumo PŪV vietos atžvilgiu.

PŪV poveikis saugomoms teritorijoms ir nekilnojamoms kultūros vertybėms.

Planuojama VE parko teritorija šiaurinėje dalyje trumpuose ruožuose ribojasi su saugomomis nacionalinės ir Europos Bendrijos svarbos saugomomis teritorijomis: Kauno marių regioniniu parku ir jame įsteigtomis Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ paukščių apsaugai svarbiomis teritorijomis (toliau – PAST teritorijos) Kauno marios (LTKAUB008) ir natūralių buveinių ir rūšių apsaugai svarbiomis teritorijomis (toliau – BAST teritorijos) Kauno marios (LTKAU0007), bei BAST teritorija Vaiguvos miškas (LTKAI0004). Mažiausias atstumas nuo PŪV ribų iki Kauno marių kraštovaizdžio draustinio šiaurės kryptimi – apie 1 km, iki Strėvos kraštovaizdžio draustinio šiaurės kryptimi – 870 m; iki Surgantiškės archeologinio draustinio šiaurės rytų kryptimi – 630 m.

Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją, planuojamo VE parko įrengimas nesukuria veiksmų, kurie reikšmingai paveiktų artimoje aplinkoje esančio Kauno marių regioninio parko saugomas gamtos ir kultūros vertybes ir „Natura 2000“ teritorijose saugomų gyvūnų rūšių apsaugos būklę.

PŪV teritorijoje nekilnojamojo kultūros paveldo objektų nėra. VE parko teritorija nesiriboja su Kultūros vertybių registre įrašytų kultūros paveldo objektų teritorijomis ir jų vizualinės apsaugos zonomis. Artimiausi kultūros paveldo objektai, esantys iki 2 km atstumu, išsidėstę šiaurės rytų ir pietų kryptimi, yra: Maisiejūnų piliakalnio su gyvenviete piliakalnis (unikalus objekto kodas – 5003) Maisiejūnų piliakalnio su gyvenviete gyvenvietė (unikalus objekto kodas – 24498). Šie objektai įrašyti į Kultūros vertybių registrą kaip Maisiejūnų piliakalnio su gyvenviete kompleksas (unikalus objekto kodas – 24497) dalis.

PAV ataskaitoje numatyta, kad PŪV poveikio kultūros paveldo objektams nebus. Artimiausių kultūros paveldo objektų išsidėstymas planuojamos teritorijos atžvilgiu dėl VE statinių erdvinės specifikos, didelio nuotolio ir kraštovaizdžio elementų (reljefo formų, miškų ir želdinių) sukuriama apžvalgos barjerų, neturės neigiamo vizualinio poveikio šių objektų vertingosioms savybėms bei galimybėms šiuos objektus lankyti ir pažinti.

PŪV poveikis biologinei įvairovei.

Kruonio HAE teritorijoje augmenijos dangą sudaro sumedėjusi ir žolinė augalija. Valstybinės reikšmės miškų plotai į planuojamą teritoriją nepatenka. Teritorijoje ne miškų ūkio paskirties žemėje augantys medžiai ir krūmai (bendras plotas 19,3 ha) priskirti saugotiniams pagal specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas. Valstybinės miškų tarnybos duomenimis miško žemė užima apie 8,9 ha. Dalis bendro želdinių plotų priskirti III - apsauginių miškų grupei, vandens telkinių apsaugos zonų ir valstybinių parkų apsauginių miškų pogrupiams, dalis - II specialios paskirties ekosistemų apsaugos miškų grupei, priešerozinių miškų pogrupiui. Likusi želdinių plotų dalis – IV grupės ūkiniams miškams.

Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją, PŪV visumoje nesukuria tokių poveikių, kurie neigiamai paveiktų teritorijoje aptinkamų gyvūnų populiacijų būklę. Natūralių gamtinių buveinių, saugomų rūšių augaviečių ir radaviečių planuojamoje teritorijoje po HAE statybos nėra išlikę. Taškinis apie 135 ha teritorijos užstatymas VE statiniais aikštelėse iki 0,3 ha užims ne daugiau kaip 3 % nagrinėjamo ploto, tad migracijos apribojimų vyraujančiai daugumai antžeminių gyvūnų, bestuburiams bei žuvims VE statiniai nesudarys.

PAV ataskaitoje nurodyta, kad dėl vėjo energetikos veiklos specifikos PŪV įgyvendinimas didžiajai daugumai biologinės įvairovės tipų, apimančių augaliją, grybus ir gyvūnus, išskyrus paukščius ir šikšnosparnius, reikšmingo neigiamo poveikio nedarys. Kadangi egzistuoja paukščių ir šikšnosparnių susidūrimo su vėjo elektrinėmis rizikos tikimybė, šiame poskyryje pateikiami Lietuvos ornitologų draugijos (LOD) darbo grupės atlikti Kruonio HAE teritorijoje planuojamo VE parko poveikio ekspertinio vertinimo rezultatai, paremti ankstesnių ilgalaikių šios teritorijos bei 2015 ir 2016 m. konkrečiai šiam projektui atliktų stebėjimų duomenimis dėl galimo PŪV poveikio tiek vietos, tiek gretimų „Natura 2000“ teritorijų gamtos vertybėms. Ornitofaunos populiacijų analizei ir galimo poveikio vertinimui taip pat naudoti SRIS duomenys. Iš saugomų paukščių 2015 m. nagrinėtoje teritorijoje veisimosi metu aptiktos tik keturios rūšys – mažasis baublys (*Ixobrychus minutus*), griežlė (*Crex crex*), tulžys (*Alcedo atthis*) ir paprastoji medšarkė (*Lanius collurio*). Maždaug dviejų kilometrų atstumu nuo PŪV teritorijos ribos stebėti pavieniai saugomų mažojo erelio rėksnio (*Aquila pomarina*) ir vapsvaėdžio (*Pernis apivorus*) individai, kurie retkarčiais galėtų užklysti ir į nagrinėjamą teritoriją. PAST Kauno marios saugomas juodasis peslys (*Milvus migrans*) PŪV teritorijoje nepastebėtas. Vertinama, jog ši rūšis į PŪV teritoriją galėtų užskristi tik atsitiktinai. 2016 m PŪV teritorijoje aptiktos tik trys perinčių paukščių rūšys – švygžda (*Porzana porzana*), nendrinė lingė (*Circus aeruginosus*) ir paprastoji medšarkė (*Lanius collurio*). Artimoje PŪV teritorijos aplinkoje Vaiguvo miške iki 3 km atstumu nuo jos ribų veisimosi metu aptiktos keturios

saugomos paukščių rūšys – vapsvaėdis (*Pernis apivorus*), jūrinis erelis (*Haliaeetus albicilla*), gervė (*Grus grus*) ir juodoji meleta (*Dryobates martius*).

Atlikus poveikio aplinkai vertinimą nustatyta, kad PŪV teritorijoje ir apylinkėse perinčioms saugomoms paukščių rūšims neigiama VE įtaka nenumatoma, nes jų perimvietės yra toliau nuo planuojamų jėgainių, o mitybos vietos teritorijoje nėra tinkamos.

Ties PŪV teritorija gausiausiems migruojantiems žvirbliniams paukščiams VE reikšmingas neigiamas poveikis nenumatomas, kadangi šie migrantai skrenda žemesniame nei 50 metrų aukštyje, t. y. nesiekia VE pavojingos paukščiams dėl menčių sukimosi ribos. Stambieji ir aukščiau (50 – 150 m) skrendantys migrantai sudaro nedidelę visų migruojančių paukščių dalį (iki 10 % pavasarį ir 5 % rudenį) ir tik nežymi jų dalis kerta planuojamo VE parko teritoriją, tad žuvimo rizika tenka tik nedideliame stambių migrantų skaičiui.

PŪV gali būti pavojingos žiemojančių vandens paukščių, ypač klykuolių skaitlingoms sankauptoms, nes paukščiai gali perskristi iš Kauno marių į Kruonio HAE aukštutinį baseiną. Su žiemojančių paukščių populiacijomis susiję ir jūriniai ereliai, kuriems taip pat VE gali turėti įtakos. Šiuo atveju galima kliūtis būtų jų kelyje planuojama jėgainė Nr. 10. Tačiau skaitlingos sankaupos susiformuoja tik atskiromis žiemomis (ar jų laikotarpiais), kurios pasitaiko ne kasmet arba tik santykinai trumpais tokių žiemų laikotarpiais, todėl galimas neigiamas poveikis tik atskiromis žiemomis, kuomet galima taikyti poveikį mažinančias priemones.

Atlikus poveikio aplinkai vertinimą nustatyta, kad saugomų šikšnosparnių rūšių gausa PŪV teritorijoje nėra didesnė, nei tirtose Kruonio HAE apylinkėse. Maitinimosi vietos daugiausia stebimos virš HAE viršutinio baseino ir prie kelių jėgainių, todėl VE poveikis šiems gyvūnams nebus reikšmingas. Siekiant įvertinti galimą neigiamą planuojamų vėjo jėgainių poveikį šiems gyvūnams, tikslinga atlikti ilgalaikį tikslinį monitoringą jau veikiant pastatytoms vėjo jėgainėms.

Galimo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams išvengimui ir sumažinimui PAV ataskaitoje numatytos organizacinės ir techninės priemonės, kurios parenkamos pagal faktinį poreikį ir nustatytas aplinkybes.

Planuojamos ūkinės veiklos sukeliama oro tarša, fizikinė aplinkos tarša, atliekų susidarymas.

Atsižvelgiant į tai, kad vėjo energijos panaudojimas energijai gaminti nesukelia aplinkos oro cheminės taršos, VE veiklos poveikio aplinkos orui nebus. PAV ataskaitoje nurodyta, kad galimas tik trumpalaikis ir lokalus oro taršos padidėjimas VE statybos metu.

Mokslinės literatūros duomenimis, elektros gamybos vėjo elektrinėse veikla gali sąlygoti šiuos fizikinius veiksmus: triukšmą, elektromagnetinę spinduliuotę, vibraciją, infragarsą, šešėliavimą (šešėlių mirgėjimą) ir blikčiojimą. Atlikus poveikio aplinkai vertinimą, nustatyta, kad elektros gamybai skirtoje Kruonio HAE teritorijoje VE fizikinės taršos poveikis aplinkai nežymus.

VE skleidžiamas elektromagnetinis laukas yra labai silpnas. Šalia Kruonio HAE esančios 110 ir 330 kV elektros perdavimo linijos, kuriomis tiekama pagaminta elektra, turi apsaugos zonas, į kurias gyvenamieji namai nepatenka, todėl poveikio visuomenės sveikatai dėl elektromagnetinio lauko neprognozuojama.

Vėjo jėgainių vibracija yra labai maža: žeme perduodamos vibracijos bangos amplitudės siekia milijoninę milimetro dalį ir nekelia pavojaus žmonių sveikatai, todėl planuojamas VE parkas Kruonio HAE teritorijoje šiuo aspektu poveikio artimiausiems gyventojams neturės.

Atsižvelgiant į tai, kad infragarso vertinimo metodikų nėra, šį fizikinį veiksnių galima vertinti taikant analogijos principus, atliekant jau pastatytų vėjo jėgainių parkų matavimų analizę. Atlikus mokslinės literatūros apžvalgą nustatyta, kad daugelyje pasaulio šalių buvo atlikti infragarso matavimai pastatytų ir veikiančių vėjo jėgainių parkų aplinkoje įvairiais atstumais. Taip pat buvo atliktos įvairios studijos, siekiant nustatyti infragarso ir kitų veiksnių, susijusių su vėjo jėgainių veikla, poveikio sveikatai efektą. Išanalizavus tiek Kanados, tiek Europos šalių vėjo jėgainių parkų infragarso matavimo duomenis, galima teigti, kad daugumoje jų infragarsas neviršija 85 dBG, kuris

priskiriamas gamtiniam fonui. PAV ataskaitoje prognozuojama, kad VE parko Kruonio HAE infragarso poveikis bus nereikšmingas.

Pagrindiniai triukšmo šaltiniai VE yra pavarų dėžė, elektros generatorius ir rotoriaus mentės, sąveikaujančios su vėju. PAV ataskaitoje buvo suskaičiuota triukšmo sklaida dviem nagrinėjamos A (10 vėjo elektrinių) ir B (9 vėjo elektrinės) alternatyvoms. Kadangi nėra pasirinktas vėjo elektrinių stiebo aukštis, skaičiavimai atlikti dviem variantais – didžiausiam (I variantas) ir mažiausiam (II variantas) galimam VE rotorių ašies aukščiui. Triukšmo sklaidos skaičiavimai atlikti įvertinus šiuos parametrus: VE 1-7 rotorių ašies aukštis – 120 m, VE 8, 9, 10 – 95 m; rotoriaus skersmuo -117 m; sklaidžiamas garso slėgio lygis – 106 dBA. Atliekant triukšmo sklaidos skaičiavimus, įvertinti Kruonio HAE teritorijoje esančios transformatorinės pastotės sklaidžiamas garso slėgio lygis – 80 dBA (dirbant maksimaliu apkrovimu). Triukšmo sklaidos skaičiavimuose vėjo elektrinės įvertintos kaip taškiniai, transformatorinė – kaip plotinis triukšmo šaltinis.

Triukšmo sklaidos skaičiavimai atlikti kompiuterine programa Cadna/A. Vertinant PŪV keliamą triukšmą, gauti skaičiavimo rezultatai buvo lyginami su Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ pateiktais didžiausiais leidžiamais triukšmo ribiniais dydžiais. Atsižvelgiant į tai, kad visais paros periodais VE parko sklaidžiamas triukšmas nekinta, triukšmo lygis gyvenamojoje aplinkoje vertinamas pagal griežčiausią nakties ($L_{nakties} = 45$ dBA) triukšmo ribinį dydį. Skaičiavimais nustatyta, kad prognozuojamas triukšmo lygis A alternatyvos atveju bus neženkliai 4-6 dB(A) didesnis nei B alternatyvos atveju, tačiau VE parko įrengimas abiejų alternatyvų atvejais gyvenamojoje aplinkoje neviršys leidžiamų triukšmo lygių ir neturės neigiamo poveikio visuomenės sveikatai.

Kaip nurodyta PAV ataskaitoje, VE statybos metu dėl technikos ir įrenginių darbo vietovėje padidės triukšmo lygis. Kaip ir kitų statybos darbų metu gamybinis triukšmas didelėje teritorijoje bus lokalaus pobūdžio, keičiantis vietą ir trumpalaikis. Transporto triukšmas VE parke nevertinamas, kadangi ūkinė veikla nėra susijusi su transporto judėjimu nagrinėjamoje teritorijoje, o pavieniai atvažiavimai kelis kartus per metus prie vėjo elektrinių techninės priežiūros metu neįtakos triukšmo lygio VE parko aplinkoje.

Vėjo jėgainės konstrukcija (bokštas, sparnuotė) yra aukšti statiniai, kurie esant saulei, meta šešėlius. Sparnuotės rotaciniai pasikartojantys judesiai sukelia šešėlių mirgėjimą, kas gali turėti neigiamos įtakos greta esančioms gyvenamosioms teritorijoms, sukelti gyventojų psichologinį diskomfortą. Basisukančios mentės gali atspindėti saulės šviesą ir tam tikroje vietoje sukelti blyksnių efektą. Atspindėtos šviesos kiekis priklauso nuo rotoriaus menčių paviršiaus dangos, šviesos kritimo kampo ir stebėtojo (recipient) padėties vietovėje. Tuo tikslu bokštų dalys, gondola ir rotoriaus elementai dažomos matine balkšva spalva (antirefleksine danga), kuri susilieja su vidutinių platumų klimato platumų juostos dangaus sferos Lietuvos zonai būdingu debesuotu fonu ir saulėtu oru nesudaro atspindžių.

Kaip nurodyta PAV ataskaitoje, šiuo metu nei Lietuvoje, nei Europos Sąjungos šalyse nėra teisės aktų, reglamentuojančių šešėlių kritimo laiko ir šio veiksnio poveikio vertinimo. Vadovaujantis Vėjo energetikos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinėmis rekomendacijomis, šešėlių mirgėjimą rekomenduojama vertinti pagal Vokietijos teismo sprendimą, kuriame rekomenduojamas ne didesnis kaip 30 val. per metus ir 30 min. per dieną šešėlių mirgėjimas. Tačiau šis Vokietijos teismo sprendimas Lietuvoje neturi juridinės galios ir yra tik rekomendacinio pobūdžio, juo vadovautis nėra privaloma.

PAV ataskaitoje pateiktas šešėlių mirgėjimo gyvenamojoje aplinkoje modeliavimas, kurį WindPRO kompiuterine programa atliko Lietuvos energetikos instituto Atsinaujinančių išteklių ir efektyvios energetikos laboratorija. WindPRO programa leidžia, projektuojant vėjo elektrines, nustatyti šešėlių įtakos zonas: teritorijas ir trukmę per metus. Šešėliavimui nustatyti buvo naudojami daugiamečiai Kauno meteorologijos stoties dienos saulės spindėjimo trukmės duomenys. Atliekant šešėliavimo skaičiavimus buvo vertintas blogiausias variantas: 10 vnt. vėjo jėgainių, priimant kad jų aukštis 120 m (Alternatyva A). Remiantis skaičiavimais, į VE parko sukuriama optinio poveikio –

šešėlių mirgėjimo zoną, kurioje bus viršijama 30 val./m šešėliavimo trukmė, iš 16 artimiausių sodybų patenka tik vienas gyvenamasis namas Vekonių k., PAV ataskaitoje pažymėtas raide „H“, nutolęs apie 326 m nuo planuojamos vėjo jėgainės Nr. 3 (toliau – H namas/sodyba), kurio gyventojai 45:35 val. per metus gali būti veikiami VE Nr. 1 menčių šešėliavimo. Pažymėtina, kad didesnės nei 30 val. per metus trukmės šešėlių susidarymas prognozuojamas tik ryte, pirmoje dienos pusėje. Siekiant išvengti galimo gyventojų nepasitenkinimo vertinant galimą šešėliavimo poveikį visuomenės sveikatai, bus atsižvelgta į minėtas rekomendacijas neviršyti 30 val. šešėliavimo per metus ir rekomenduojama taikyti H namui šešėliavimo mažinimo priemonės. Viena iš numatytų priemonių – automatinis VE Nr. 1 stabdymas, patekus jos šešėliui ant minėto gyvenamojo namo. Ateityje, gamintojams tobulinant VE technines galimybes, gali būti įdiegtos ir kitos apsaugos nuo šešėliavimo priemonės, kurios bus parinktos pagal gamintojų pateiktus pasiūlymus. Bet kuri parinkta priemonė turės apsaugoti namo H gyventojus nuo šešėliavimo poveikio.

Šešėliavimas, įdiegus reikiamas technologines priemones (pvz. vėjo rotorių stabdymo mechanizmą ar kitas) VE Nr. 1, šešėlių mirgėjimui prie H sodybos mažinti, neviršys rekomenduojamos 30 val. poveikio ekspozicijos ir nedarys neigiamos įtakos gyventojų sveikatai.

Kaip nurodyta PAV ataskaitoje, statybos etape dėl VE įrenginių specifikos susidarys nedidelis kiekis statybos atliekų, kurios bus perduodamos registruotiems atliekų tvarkytojams. Elektros gamybos VE metu atliekos nesusidaro. Panaudotos eksploatacinės medžiagos bus perduodamos tokio tipo atliekas tvarkančioms įmonėms. Reikšmingas atliekų poveikis aplinkai nenumatomas.

PŪV poveikis visuomenės sveikatai ir socialinei – ekonominei aplinkai.

VE skleidžiamo akustinio triukšmo ir šešėliavimo sklaidos skaičiavimų pagrindu nustatytas PŪV sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) dydis. Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją į nustatytą planuojamo VE parko viršnorminio triukšmo (>45 dB(A) zoną, kurios ribos sutapatinamos su apskaičiuota SAZ, artimiausia gyvenamoji aplinka nepatenka. Taikant poveikio mažinimo priemones VE šešėliavimo reikšmingas neigiamas poveikis gyvenamajai aplinkai nenumatomas. Kitų fizikinių veiksnių reikšmingas poveikis gyventojams nenumatomas. VE parko įrengimas Kruonio HAE teritorijoje neigiamo poveikio visuomenės sveikatai neturės.

PŪV įtakos zonoje vykdomoms veikloms – namų ūkiams, verslui, susisiekimui, miškų ir žemės ūkiui - VE parko įrengimo reikšmingas poveikis nenumatomas, kadangi šiose srityse ūkinės veiklos nekonzfliktuoja nei teritoriniais, nei konkurenciniais aspektais.

Klimato kaita.

Elektros energijos gamyba panaudojant atsinaujinančią vėjo energiją turės reikšmingą teigiamą poveikį šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) emisijų mažinimui. Prognozuojama, kad pastačius planuojamą maksimalaus dydžio 10 VE parką ir gaminant apie 90 GWh per metus elektros energijos, iš iškastinių kurą naudojančių energijos gamybos įrenginių į atmosferą nepatektų apie 76 tūkst. t CO₂. PŪV prisidės prie nacionalinių išipareigojimų vykdymo įgyvendinant klimato kaitos švelninimo priemones ir Lietuvos prisiimtus išipareigojimus Europos Sąjungai ir Lietuvos visuomenei.

Ekstremalios situacijos.

Įvertinus gamtinių (stiprių vėjų, kitų pavojingų meteorologinių reiškinių) veiksnių pasireiškimo tikimybę, VE įrangos ir konstrukcijų atsparumo garantijas, avarinės situacijos dėl techninių įvykių PŪV neprognozuojamos.

Aplinkos monitoringas.

Kaip nurodyta PAV ataskaitoje, atlikus PAV programoje patvirtintų aplinkos komponentų vertinimą, nustatyta, kad VE eksploatacija gali turėti nežymų poveikį tik vienai biologinės įvairovės grupei – saugomiems paukščiams ir šikšnosparniams. Siekiant nustatyti VE realią įtaką ornitofaunai, pagal specialistų parengtą programą rekomenduojami poveikio gyvūnams tyrimai vienerius metus prieš VE parko eksploataciją ir pirmais, antrais, trečiais bei penktais metais nuo VE parko eksploatacijos pradžios.

6. Priemonių, numatytų neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, sumažinti, kompensuoti ar jo pasekmėms likviduoti, aprašymas

6.1. PAV ataskaitoje numatytos PŪV poveikio dirvožemiui, paviršiniams vandens telkiniams ir požeminiam vandeniui mažinimo priemonės:

6.1.1. Statybos metu nuimtas dirvožemio sluoksnius bus saugomas kaupuose. Dirvožemis ir gilesnių sluoksnių grunta neturi būti sumaišomi. Didesnio šlaitų polinkio aikštelėse paviršinių gruntų stabilizavimui (įvertinus poreikį) erozijos stabdymui statybos projekte turi būti numatytos techninės priemonės (pvz., laikinos sintetinio tinklo, geotekstilės dangos ar kt.) Sukauptas dirvožemis bus panaudotas pažeistų žemės plotų atkūrimui ir aplinkos apželdinimui.

6.1.2. Statybos metu rangovas turi užtikrinti naftos produktų patekimo iš statybos mašinų ir mechanizmų į aplinką prevencijos priemones, numatytas bendruose statybos darbų reikalavimuose.

6.1.3. Žemės darbų ir VE statybos metu būtina laikytis Lietuvos Respublikos Saugomų teritorijų įstatymo, Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ reikalavimų, nerengti motorinių transporto priemonių laikymo ir stovėjimo vietų arčiau kaip 25 metrai iki vandens telkinio kranto. Lietingu metu statybvietėje susikaupęs kritulių vanduo gali būti surenkamas laikinuose rezervuaruose ir infiltruojamas į gruntą.

6.2. PŪV poveikio augalijai sumažinimui PAV ataskaitoje numatyta statybviečių vietų neprojektuoti miško žemėje. Techniniame projekte numatyti saugotinių želdinių išsaugojimo ir teritorijų apželdinimo priemonės.

6.3. PAV metu nustačius, kad VE eksploatacija gali turėti nežymų poveikį saugomiems paukščiams ir šikšnosparniams, siekiant nustatyti VE realią įtaką ornitofaunai, PAV ataskaitoje pagal specialistų parengtą programą rekomenduojama atlikti poveikio paukščiams ir šikšnosparniams monitoringą vienerius metus prieš VE parko eksploataciją ir pirmais, antrais, trečiaisiais bei penktais metais nuo VE parko eksploatacijos pradžios.

6.4. Galimo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams išvengimui ir sumažinimui PAV ataskaitoje numatytos organizacinės ir techninės priemonės, kurios turėtų būti parenkamos pagal faktinį poreikį ir nustatytas aplinkybes:

6.4.1. Jeigu monitoringo metu būtų nustatyta reikšminga migruojančių paukščių žūtis dėl susidūrimų su VE, jų darbą reikėtų stabdyti kovo mėn. vidurio – balandžio ir rugsėjo – spalio mėn. vidurio laikotarpiais intensyvios migracijos intervalais tik atskiromis dienomis, ypač pavasario sezono metu arba taikyti kitas (technologines) priemones žūčių mažinimui užtikrinti. Tai turėtų būti nustatoma ir sprendimai priimami įvertinus reguliarių paukščių migracijos stebėjimų rezultatus parko veiklos laikotarpiu.

6.4.2. Nustačius reikšmingą šikšnosparnių žūtį dėl PŪV veiklos, šiltuoju metų laiku stabdyti konkrečias VE tamsiu paros metu, išskyrus naktis pučiant stipriam ir gūsingam vėjui (>15 m/s), taip pat lyjant stipriam lietuvi bei kai oro temperatūra naktį nesiekia 8°C arba taikyti kitas (technologines) priemones žūčių mažinimui užtikrinti. Taikomos priemonės, jų mastas ir pobūdis, turėtų būti nustatomas ir sprendimai priimami įvertinus stebėjimų rezultatus parko veiklos laikotarpiu.

6.4.3. PŪV teritorijoje negalima įrengti naujų dirbtinių vandens telkinių arba panaikinti esamus, virš kurių maitinasi šikšnosparniai bei veisimosi metu pritraukiamos saugomos paukščių rūšys. Neformuoti pievų, galimai pritrauksiančių besimaitinančius plėšriuosius paukščius – mažuosius erelius rėksnius, vapsvaėdžius, juoduosius peslius.

6.4.4. Bokštų ir gondolų apšvietimas naktį, dalinai leidžiantis migruojantiems paukščiams išvengti susidūrimo su VE.

6.4.5. VE menčių žymėjimas ryškių kontrastingų spalvų ruožais, šviesiu paros metu atkreipiantis gyvūnų dėmesį į pavojaus šaltinį.

6.4.6. Ant VE menčių tvirtinamos techninės ir kitos pažangios alternatyvios atbaidymo ar perspėjimo priemonės, prieinamos ir taikomos rinkoje. Jos naudotinos monitoringo metu nustačius

didesnį nei maksimalaus žvėrelių aktyvumo ir jauniklių augimo laikotarpiu (gegužės – rugsėjo mėnesiais).

6.4.7. VE techninio aptarnavimo laiką tikslinga derinti su intensyviausios paukščių migracijos laikotarpiais.

6.5. PAV ataskaitoje vizualinio kontrasto su aplinka sumažinimui, numatytos PŪV poveikio kraštovaizdžiui sumažinimo priemonės:

6.5.1. Bokštų apatinės dalys dažomos šviesiai žalia, gamtiniam laukų - miškų fonui būdinga spalva.

6.5.2. Bokštų viršutinės bokštų dalys, gondola ir rotoriaus elementai dažomos matine balkšva spalva (antirefleksine danga), kuri susilieja su vidutinių platumų klimato platumų juostos dangaus sferos Lietuvos zonai būdingu debesuotu fonu ir saulėtu oru nesudaro atspindžių.

6.6. Siekiant išvengti galimo gyventojų nepasitenkinimo dėl šešėliavimo, PAV ataskaitoje rekomenduojama taikyti H namui šešėliavimo mažinimo priemones. Viena iš numatytų priemonių – automatinis VE Nr. 1 stabdymas, patekus jos šešėliui ant minėto gyvenamojo namo. Ateityje, gamintojams tobulinant VE technines galimybes, gali būti įdiegtos ir kitos apsaugos nuo šešėliavimo priemonės, kurios bus parinktos pagal gamintojų pateiktus pasiūlymus.

6¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

PŪV teritorija ribojasi su Kauno marių regioniniu parku ir jame įsteigtomis Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ PAST teritorija – Kauno marios (LTKAUB008) ir BAST teritorija – Kauno marios (LTKAU0007), bei BAST teritorija – Vaiguvo miškas (LTKAI0004). Institucija, atsakinga už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, kaip PAV subjektas dalyvavo poveikio aplinkai vertinimo procese ir pateikė išvadą dėl PAV ataskaitos ir PŪV galimybių (žr. šio Sprendimo 7.5 p.).

7. Pateiktos poveikio aplinkai vertinimo subjektų išvados

7.1. Kauno visuomenės sveikatos centras (Nuo 2016 m. balandžio 1 dienos Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamentas) 2015-11-25 raštu Nr. 2-4830-13 (8.38) „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos“ pritarė PAV programai.

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamentas 2017-01-11 raštu Nr. 2.2-80(16.8.4.2.11) „Dėl poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ pritarė planuojamos ūkinės veiklos galimybėms.

7.2. Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija 2015-11-30 raštu Nr. (3.17-V8)-3-3228 „Dėl vėjo elektrinių parko įrengimo Kruonio HAE teritorijoje poveikio aplinkai vertinimo programos“ pritarė PAV programai.

Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija 2016-12-06 raštu Nr. (3.17-V8)-3-3284 „Dėl vėjo elektrinių parko įrengimo Kruonio HAE teritorijoje poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ pateikė išvadą, kad pritaria PAV ataskaitai, planuojamai ūkinei veiklai nepritaria, kadangi numatoma vykdyti veikla neatitinka šiuo metu galiojančių teritorijų planavimo dokumentų, kurie nurodyti 2016-10-14 rašte Nr. (3.17-V8)-3-2847 (Planuojama ūkinė veikla neatitinka detaliojo plano, patvirtinto Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. VI-1131 „Dėl žemės sklypo, kadastrinis Nr. 4928/0007:62, Vaiguvo k., Kruonio sen., Kaišiadorių r. sav., detaliojo plano tvirtinimo, papildomo žemės naudojimo būdo ir pobūdžio nustatymo“, sprendinių. Dalis planuojamų statyti vėjo elektrinių, Kruonio HAE teritorijoje planuojamo VE parko teritorijos apžvalginėje schemeje (2-1 grafinis priedas) pažymėtų Nr. 2 ir 3, nepatenka į detaliojo plane nustatytas galimas statinių statybos zonas. Taip pat planuojamų statyti statinių aukštis neatitinka detaliojo planu nustatyto aukštingumo reglamento. Planuojama vėjo elektrinių parko statyba Kruonio HAE teritorijoje nėra numatyta Vėjo jėgainių išdėstymo Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijoje specialiajame plane, be to patenka į teritoriją, kurioje pagal Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapi, patvirtintą Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr.

V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapio patvirtinimo“, vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami.)

7.3. Kauno apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2015-11-19 raštu Nr. 13-1992 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos“ pritarė PAV programai.

Kauno apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2016-09-23 raštu Nr. 13-1158 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ pritarė PAV ataskaitai ir planuojamai ūkinei veiklai.

7.4. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno skyrius 2015-12-09 raštu Nr. (1.29.-K)2K-1581 „Dėl vėjo elektrinių parko įrengimo Kruonio HAE teritorijoje poveikio aplinkai vertinimo programos“ pateikė išvadą, kad neprieštarauja PAV programai, pritaria pateiktai planuojamų vėjo elektrinių (toliau – VE) išdėstymo alternatyvų schemai „B alternatyva“ kadangi artimiausioje aplinkoje, kurioje planuojama ūkinė veikla, kultūros paveldo objektų ir jų apsaugos zonų nėra.

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno skyrius 2016-10-19 raštu Nr. (1.29.-K)2K-1176 „Dėl vėjo elektrinių parko įrengimo Kruonio HAE teritorijoje poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ pritarė PAV ataskaitai.

7.5. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2015-12-03 raštu Nr. (4)-V3-273 (7.21) pritarė PAV programai su pastaba (PAV ataskaitos dokumente turi būti pateiktos planuojamų VE vizualizacijos ir įvertintas jų vizualinis estetiškas poveikis kraštovaizdžiui, taip pat atsižvelgiant į vertinimo duomenis turi būti pateiktos realios visų planuojamų statyti vėjo elektrinių vietos ir aukščio alternatyvos. Turi būti atliktas būsimų VE atskirų dalių matomumo kraštovaizdyje modeliavimas su GIS ir parengiamas analizuojamos teritorijos žemėlapis. Atliekant VE matomumo modeliavimą naudoti vektorinį teritorijos žemėlapi bei Lietuvos Respublikos teritorijos erdvinį reljefo modelį.

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) 2016-12-28 raštu Nr. (4)-V3-1920(7.21) „Dėl vėjo elektrinių parko įrengimo Kruonio HAE teritorijoje poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ pateikė išvadą, kad neprieštarauja, kad būtų įgyvendinama PAV ataskaitoje nagrinėta VE parko Kruonio HAE teritorijoje statyba ir eksploatacija laikantis šių sąlygų:

- Vienerius metus prieš VE parko eksploatacijos pradžią ir 1-aisiais, 2-aisiais, 3-aisiais ir 5-aisiais metais nuo VE parko eksploatacijos pradžios atlikti paukščių ir šikšnosparnių monitoringą.
- Paukščių ir šikšnosparnių monitoringas vykdomas visuose VE sklypuose ir 2 km atstumu nuo tolimiausių VE ribų nutolusiose aplinkinėse teritorijose.
- Paukščių ir šikšnosparnių monitoringo programą suderinti su Tarnyba.
- Paukščių ir šikšnosparnių monitoringo duomenis periodiškai teikti Agentūrai, o nustatius neigiamą poveikį imtis poveikio aplinkai mažinančių priemonių (pvz., VE stabdymo).

Visos išvardintos sąlygos turi būti vykdomos planuojamos ūkinės veiklos užsakovo lėšomis.

7.6. Agentūra 2017-03-23 raštu Nr. (28.1)-A4-3094 pakvietė Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministeriją dalyvauti poveikio aplinkai vertinimo procese kaip PAV subjektą. Per PAV įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje numatytą 20 darbo dienų terminą, Agentūrai negavus Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos atsakymo, Agentūra pakartotinai 2017-04-25 raštu Nr. (28.1)-A4-4344 kreipėsi į Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministeriją su prašymu informuoti Agentūrą apie Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos dalyvavimą poveikio aplinkai vertinimo procese ir pateikti motyvuotas išvadas dėl PAV ataskaitos ir planuojamos ūkinės veiklos galimybių. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija atsakymo nepateikė.

Nurodytu atveju Agentūra vadovaujasi Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 8 dalimi, nustatančia, kad vėjo elektrinių projektavimo darbai ir

statybos vietos teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo klausimus, gali būti taikomi tam tikri apribojimai, iš anksto, teritorijų planavimo metu, derinami su Lietuvos kariuomene ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 4 straipsnio 4 dalimi, kad Vyriausybės ir kitų valstybės institucijų leidžiami teisės aktai turi atitikti Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo ir Nacionalinio saugumo strategijos nuostatas, Informacijos apie teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi vėjo elektrinių statybos apribojimai, teikimo, vėjo elektrinių statybos vietų šiose teritorijose derinimo ir kompensacijų mokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2012 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 626 „Dėl Informacijos apie Lietuvos Respublikos teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, gali būti taikomi vėjo elektrinių projektavimo ir statybos apribojimai, teikimo ir vėjo elektrinių projektavimo bei statybos vietų šiose teritorijose derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 1 ir 2 punktais, Aviacijai galinčių kliudyti statinių statybos bei rekonstravimo ir įrenginių įrengimo derinimo tvarkos aprašo, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 625 „Dėl Aviacijai galinčių kliudyti statinių statybos bei rekonstravimo ir įrenginių įrengimo derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2 ir 4 punktais, Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapiu, patvirtintu Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapiu patvirtinimo“, vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami.

7.7. Aplinkos apsaugos agentūra 2015-12-30 raštu Nr. (28.1)-A4-14551 „Dėl vėjo elektrinių parko įrengimo Kruonio HAE teritorijoje poveikio aplinkai vertinimo programos tvirtinimo“ PAV programą patvirtino.

8. Visuomenės informavimas ir dalyvavimas

Visuomenė apie parengtą PAV programą buvo informuota Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Kruonio seniūnijos skelbimų lentoje (2015-10-21), respublikiniame laikraštyje „Lietuvos žinios“ (2015-10-23), laikraštyje „Kaišiadorių aidai“ (2015-10-27), planuojamos ūkinės veiklos organizatorius – AB „Lietuvos energijos gamyba“, AB internetinėje svetainėje www.gamyba.le.lt.

Aplinkos apsaugos agentūra 2015-10-27 savo tinklalapyje paskelbė visuomenei apie parengtą PAV programą. Apie patvirtintą PAV programą buvo paskelbta Agentūros tinklalapyje (2015-12-31).

Suinteresuotos visuomenės pasiūlymų dėl PAV programos nebuvo gauta.

Informacija apie visuomenės viešą supažindinimą su PAV ataskaita buvo skelbiama Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Kruonio seniūnijos skelbimų lentoje (2016-07-25), Kaišiadorių rajono savivaldybės internetiniame tinklalapyje (2016-07-22), respublikiniame laikraštyje „Lietuvos žinios“ (2016-07-22), laikraštyje „Kaišiadorių aidai“ (2016-07-22), PAV dokumentų rengėjo – UAB „DGE Baltic Soil and Environment“ internetinėje svetainėje www.dge.lt (2016-07-25), planuojamos ūkinės veiklos organizatorius – „Lietuvos energijos gamyba“, AB internetinėje svetainėje www.gamyba.le.lt (2016-07-25).

Visuomenės susirinkimas dėl PAV ataskaitos įvyko 2016-08-09, 17.00 val., Kruonio seniūnijoje, Vilniaus g. 13, Kruonio mst., Kaišiadorių r. Viešajame susirinkime dalyvavo planuojamos ūkinės veiklos organizatoriaus atstovai, PAV dokumentų rengėjo atstovai, Kruonio seniūno pavaduotoja.

Suinteresuotos visuomenės pasiūlymų dėl PAV ataskaitos negauta.

Agentūra, gavusi PAV ataskaitą, 2017-01-20 savo tinklalapyje paskelbė informaciją apie gautą PAV ataskaitą, bei nurodė datą iki kada visuomenė turi teisę kreiptis į atsakingą instituciją (Agentūrą) ir PAV subjektus jų kompetencijos klausimais, raštu pateikti informaciją dėl galimų pažeidimų nustatant, apibūdinant ir įvertinant galimą planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai ar

vykdant PAV procedūras. Per nustatytą terminą, Agentūra gavo suinteresuotos visuomenės pasiūlymus/pastabas dėl PAV ataskaitos.

Agentūra, atsižvelgdama į tai, kad poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) subjektų išvados dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių prieštarauja viena kitai ir Agentūra yra gavusi suinteresuotos visuomenės pastabas/pasiūlymus dėl PAV ataskaitos, vadovaudamasi PAV įstatymo 10 straipsnio 6 dalimi, pakvietė atvykti planuojamos ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą), poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjus, poveikio aplinkai vertinimo subjektus, taip pat pasiūlymus/pastabas pateikusių suinteresuotos visuomenės atstovę, dalyvauti susirinkime PAV subjektų išvados ir visuomenės pasiūlymams dėl PAV ataskaitos svarstyti prieš priimant sprendimą dėl PŪV galimybių. PAV ataskaitos svarstymo posėdis įvyko 2017 m. vasario 14 d. 11 val. Agentūroje, A. Juozapavičiaus g. 9, Vilnius (2017-03-02 protokolas Nr. A7-8).

Atsižvelgiant į tai, kad pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją, planuojamas vėjo elektrinių parkas patenka į teritoriją, kurioje vadovaujantis Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-217, „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai žemėlapiu patvirtinimo“ patvirtintu Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapiu, vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami, o PŪV užsakovas ir/ar PAV dokumentų rengėjai Agentūrai nepateikė duomenų, dėl PŪV atitikimo minėto teisės akto reikalavimams, Agentūra 2017-03-23 raštu Nr. (28.1)-A4-3094 pakvietė Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministeriją dalyvauti poveikio aplinkai vertinimo procese kaip PAV subjektą. Per PAV įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje numatytą 20 darbo dienų terminą, Agentūrai negavus Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos atsakymo, Agentūra pakartotinai 2017-04-25 raštu Nr. (28.1)-A4-4344 kreipėsi į Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministeriją su prašymu informuoti Agentūrą apie Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos dalyvavimą poveikio aplinkai vertinimo procese ir pateikti motyvuotas išvadas dėl PAV ataskaitos ir planuojamos ūkinės veiklos galimybių. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija atsakymo nepateikė.

9. Tarpvalstybinės konsultacijos – netaikomos.

10. Atsakingos institucijos sprendimo pobūdis (planuojama ūkinė veikla leistina/neleistina), jo priėmimo data ir su juo siejamos sąlygos, pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant sprendimą

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus, įvertinus šio sprendimo 7.6 punktą ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punktu, priimamas sprendimas: planuojama ūkinė veikla – vėjo elektrinių parko įrengimas Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės teritorijoje – leistina aplinkosauginiu požiūriu pagal parengtą PAV ataskaitą, įgyvendinus PAV ataskaitoje numatytas aplinkosaugines priemones, įvykdžius šio sprendimo 10 punkte nustatytas sąlygas.

Sprendimas priimtas Aplinkos apsaugos agentūros 2017-04-28 raštu Nr. (28.1)-A4-4606.

Su sprendimu siejamos sąlygos:

1. Planuojama ūkinė veikla gali būti vykdoma, tik teritorijų planavimo metu PAV ataskaitoje numatytų vėjo elektrinių projektavimo darbus ir statybos vietas suderinus su Lietuvos kariuomene ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 8 dalyje.

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas planuodamas ūkinę veiklą teritorijoje, kuri patenka į Įsakymu patvirtinto žemėlapiu teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo

reikalavimus, vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami, prisiima visą susijusią riziką, jei nacionalinio saugumo aspektu planuojama ūkinė veikla nebus leidžiama.

3. Veiklos vykdytojas privalo užtikrinti, kad ūkinė veikla bus vykdoma teritorijoje, atitinkančioje veiklos metu galiojančių teritorijų planavimo dokumentų ir teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Tuo atveju, jei tolimesniuose veiklos planavimo procedūruose pasikeistų PAV ataskaitos sprendiniai (vėjo elektrinių išdėstymo PŪV teritorijoje vietos, aukštingumas ir/ar kt. parametrai), vadovaujantis PAV įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 3 punkto nuostatomis turi būti atliekamos pakartotinos poveikio aplinkai vertinimo procedūros.

4. Veikla galės būti vykdoma tik PAV ataskaitoje numatytiems VE sprendiniams, įgyvendinus PAV ataskaitoje ir šio Sprendimo 6 punkte numatytas poveikį aplinkai mažinančias priemones, laikantis Sprendimo 7.5. punkte nustatytų sąlygų bei neviršijant PAV ataskaitoje nurodytų ir teisės aktuose nustatytų, poveikio aplinkai ir žmonių sveikatai, normų.

5. Vykdomos veiklos metu paaiškėjus, kad daromas didesnis poveikis aplinkai už PAV ataskaitoje pateiktus arba teisės aktuose nustatytus rodiklius, PŪV užsakovas privalės nedelsiant taikyti papildomas poveikį aplinkai mažinančias priemones arba mažinti veiklos apimtį/nutraukti veiklą.

6. PŪV užsakovas ar PAV dokumentų rengėjas, gavęs atsakingos institucijos sprendimą dėl PŪV lestinumo pasirinktoje vietoje, per 10 darbo dienų turi apie tai pranešti visuomenei Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Visuomenės informavimo tvarkos aprašas), nustatyta tvarka ir raštu informuoti Agentūrą apie atliktą visuomenės supažindinimą.

Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant sprendimą:

1. Įvertinus PAV ataskaitoje pateiktą informaciją, naudojant poveikį aplinkai mažinančias priemones nurodytas 6 punkte ir vykdant sprendimo 10 punkte nustatytas sąlygas, PŪV įgyvendinimas nesukels reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai.

Atsižvelgiant į tai, kad planuojama ūkinė veikla patenka į Įsakymu patvirtinto žemėlapio teritorijas, kuriuose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami, o Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, pakviesta dalyvauti PAV procese kaip PAV subjektas, PAV įstatymo nustatyta tvarka išvados nepateikė, sprendimo 10.1 nustatyta sąlyga, kad planuojama ūkinė veikla gali būti vykdoma, tik teritorijų planavimo metu PAV ataskaitoje numatytų vėjo elektrinių projektavimo darbus ir statybos vietas suderinus su Lietuvos kariuomene ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 8 dalyje.

Sprendimo 10.2 nurodyta, kad Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas planuodamas ūkinę veiklą teritorijoje, kuri patenka į Įsakymu patvirtinto žemėlapio teritorijas, kuriuose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami, prisiima visą susijusią riziką, jei nacionalinio saugumo aspektu planuojama ūkinė veikla nebus leidžiama.

2. Atsižvelgiant į tai, kad PAV subjektas – Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija, pateikė išvadą, kad pritaria PAV ataskaitai, planuojamai ūkinei veiklai nepritaria, kadangi numatoma vykdyti veikla neatitinka šiuo metu galiojančių teritorijų planavimo dokumentų, Sprendimo 10.3. p. nustatyta sąlyga, kad ūkinė veikla turės būti vykdoma teritorijoje, atitinkančioje veiklos metu galiojančių teritorijų planavimo dokumentų ir teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

3. PŪV teritorija ribojasi su Kauno marių regioniniu parku ir jame įsteigtomis Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ PAST teritorija – Kauno marios (LTKAUB008) ir BAST teritorija – Kauno marios (LTKAU0007), bei BAST teritorija – Vaiguvo miškas (LTKAI0004). Institucija, atsakinga už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, kaip PAV subjektas dalyvavo poveikio aplinkai vertinimo procese ir pateikė išvadą, kad neprieštarauja, kad būtų įgyvendinama PAV ataskaitoje nagrinėta VE parko Kruonio HAE teritorijoje statyba ir eksploatacija (žr. šio Sprendimo 7.5 p.).

4. PAV ataskaitą nagrinėję ir išvadas pateikę PAV subjektai: Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamentas, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno skyrius, Kauno apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba, vadovaudamiesi PAV įstatymo 9 straipsnio 4 dalimi, pritarė PAV ataskaitai ir neprieštaravo dėl PŪV galimybių.

5. PAV ataskaitos rengėjas pagal Visuomenės informavimo tvarkos aprašo reikalavimus tinkamai informavo visuomenę apie PŪV.

6. Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją, į planuojamo VE parko sukuriama optinio poveikio – šešėlių mirgėjimo zoną, kurioje bus viršijama rekomenduojama 30 val./metus šešėliavimo trukmė, patenka vienas gyvenamasis namas H. Įdiegus PAV ataskaitoje pasiūlytas technologines priemones (vėjo rotorijų stabdymo mechanizmą ar kitas) VE Nr. 1, šešėlių mirgėjimui prie H sodybos mažinti, šešėliavimas neviršys rekomenduojamos trukmės ir nedarys neigiamos įtakos gyventojų sveikatai.

7. Pagal PAV ataskaitoje pateiktus triukšmo skaičiavimus, vykdant planuojamą ūkinę veiklą prognozuojamas triukšmo lygis artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršys Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo dydžių ir neturės neigiamo poveikio visuomenės sveikatai.

8. Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją, vėjo energijos panaudojimas energijai gaminti nesukelia aplinkos oro cheminės taršos, dėl VE veiklos poveikio aplinkos orui nebus. PAV ataskaitoje nurodyta, kad galimas tik trumpalaikis ir lokalus oro taršos padidėjimas VE statybos metu.

9. Elektros energijos gamyba panaudojant atsinaujinančią vėjo energiją turės reikšmingą teigiamą poveikį ŠESD emisijos mažinimui. PŪV prisidės prie nacionalinių įsipareigojimų vykdymo įgyvendinant klimato kaitos švelninimo priemones.

11. Kur ir kada galima susipažinti su išsamesne informacija apie priimtą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumą pasirinktoje vietoje

Su išsamesne informacija apie priimtą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumą pasirinktoje vietoje galima susipažinti Aplinkos apsaugos agentūroje, A. Juozapavičiaus g. 9, 09311 Vilnius, tel.: +370 706 68086, +370 70662043.